

עין משפט גד מצוה

ל:

ודכולי עלמא. תנא קמא ור' נתן: **כרבנן דפליגי אדר'** **יהושע צן קרחה**. כצירא לכו דלמרי צעינן שיראוו שנים כחדא וילפינן טעמא מוהוא וויקרא הן עד לתיחוי כחד. וגבי הגדה תנאי דסיפא בלקושיה הגדה לראיה כדכמיצ (ויקרא ה) או ראה חס לא יגיד **כחד קרא: משקיד**. מנפפה וממזר ושוקד לסומכו: **דין ידע**. זה יודע ורבי יוסי בר' חנינא היה: **שמודה ר' יהושע לר' נתן**. דכי היכי דלא צעי ר' יהושע ראייה כי הדדי הגדה נמי כי הדדי לא צעי: **צין צקרקעו**. זה אומר בפני הודה לו שקרקע זה שלו וזה אומר אף בפני הודה לו: **צין צמטלטלין**. זה

בעדות כבוד. פי' ששמעו מאצוי זה אחר זה איש פלוני צן צבור הוא ודלא כפי' הקונטרס דפירש לענין מוס הראוי לצא צדיי אדם שנמשדו הכהנים דנאמן זה לומר מעצמו נפל מוס זה ומצירו על מוס אחר דא"כ למה לי צ' עדים אפי' יחיד נאמן ואפי' עד מפי עד כדאי' צפ' כל פסולי המוקדשים (צרכות 97 לו.) וצפרק מצית (שבת 97 קמ"ג): הוא

ברישא סמכיה אמר ליה בני אמור לי כיצד שמעת א"ל כך שמעתי שמודה ר' יהושע בן קרחה לרבי נתן אמר לזה הוצרכתי השתא ומה עיקר ראייה בהדי הדדי אמר ר' יהושע בן קרחה לא בעינן הגדה מיבעיא א"ל הואיל ועליית לא תרד אמר ר' זירא שמע מינה גברא רבה כיון ^(א)דסמך סמך א"ר חייא בר אבין אמר רב הלכה כר' יהושע בן קרחה בין בקרקעות בין במטלטלין עולא אמר הלכה כרבי יהושע בן קרחה בקרקעות אבל לא במטלטלין א"ל אביי ^(ב)הלכה מכלל דפליגי והאמר ר' אבא א"ר הונא אמר רב מודים חכמים לרבי יהושע בן קרחה בעדות קרקע ותני רב אידי בר אבין ^(ג)בנויקין דבי קרנא מודין חכמים לרבי יהושע בן קרחה בעדות כבוד ובעדות קרקע ובעדות חזקה וכן שבבן ושבבת ^(ד)גברא אנברא קא רמית מר סבר פליגי ומר סבר לא פליגי מאי וכן שבבן ושבבת ^(ה)אילימא אחד אומר אחת בגבה ואחד אומר אחת בכריסה ^(ו)האי חצי דבר וחצי עדות הוא יאלא אחד אומר שתיים ^(ז)בגבה ואחד אומר שתיים בכריסה אמר רב יוסף אנא אמינא משמיה דעולא הלכה כרבי יהושע בן קרחה בין בקרקעות בין במטלטלין ורבנן דאתו ממוחזא אמרי אמר ר' זירא משמיה דרב בקרקעות אין אבל לא במטלטלין רב לטעמיה דאמר רב הודאה אחר הודאה הודאה אחר הלוואה מצטרפי הלוואה אחר הלוואה אחר הודאה לא מצטרפי אשכחיה רב נחמן בר יצחק לרב הונא בריה דרב יהושע א"ל מאי שנא הלוואה אחר הלוואה דלא דמנה דקא חזי האי לא קא חזי האי הודאה אחר הודאה נמי אמנה דקא מודה קמי האי לא מודי קמי האי דא"ל להאי בתרא בהאי מנה דאודיי ליה קמך אודיי ליה נמי קמי פלוני אכתי בתרא ידע קמא לא ידע דהדר אויל א"ל לקמא האי מנה דאודיי ליה קמך אודיי ליה נמי קמי פלוני א"ל ^(ח)תנוח דעתך שהתנחת את דעתי א"ל מאי ניתותא דרבא ואיתימא רב ששת שדא בה נרגא לאו היינו הודאה אחר הלוואה אמרי ליה היינו דשמיע לי עלייכו דרמיתו דיקלי וזקפיתו להו ינהרדעי אמרי בין הודאה אחר הודאה בין הודאה אחר הלוואה בין הלוואה אחר הלוואה מצטרפות כמאן כר' יהושע בן קרחה אמר רב יהודה יעדות המבכחשת זו את זו בבדיקות כשרה בדיני ממונות אמר רבא מסתברא מילתיה דרב יהודה באחד אומר בארנקי שחורה ואחד אומר בארנקי לבנה אבל אחד אומר מנה שחור ואחד אומר מנה לבן אין מצטרפין וארנקי שחורה בדיני נפשות לא ^(ט)והאמר רב חסדא ^(י)אחד אומר בסייף הרגו ואחד אומר ^(יא)בארירן הרגו אין זה נכון אחד אומר כליו שחורים ואחד אומר כליו לבנים הרי זה נכון גברא

צצבת וזה אומר בפני הודה לו עליו צצני צצבת: **הודאא אחר הלוואה**. זה אומר בפני הלווה מנה צצבת וזה אומר בפני הודה לו מנה צצני צצבת: **מטטרפי**. לדיכא למימר כחד מנה קמסהדי וכדמוקי לקמן: **הלוואה אחר הודאא**. מנה אחריתא הוא ולא מנטרפי אטע"ג דתרווייהו אמרי שחייב לו מנה: **הודאא אחר הודאא נמי**. דילמא מנה דלודי ליה קמי האי לאו היינו מנה דלודי ליה קמי האי: **ואכתי כתרפא ידע**. דלמנה דקא מסהדי אייהו מסהדי אידך אכל קמא לא ידע דלחד מנה קמסהדי הלכך לא קרינא ציה והוא עד דמשמע תרווייהו כחד: **לאו היינו הודאא אחר הלוואה**. על כרחיך הודאא אחר הלוואה נמי הכי מוקמת לה: **דאמר ליה לצטרפא מנה דמודינא קמך**. יזיפי קמי פלניא והדר אמר ליה לקמא מנה דיזיפי קמך אודאי ליה קמי פלניא ותרתי למה לי לרב למימר: **היינו דשמיע לי**. על צני עירך: **דרמיסו דיקלי ווקפיוסו ליה**. שאתם משונים קולצין דקלים וחורין ווטועין אותן כלומר צונים וקותרים שפירשתם לי קושיא וחורתם וסתרתם: **מטטרפין**. דמ"מ הן מעדין שחייב לו מנה: **צנדיקות**. שאינה משצב חקירות בציון יוס בציון שעה שהזמה תלויה צהן אצל צכליו שחורין וכליו לצנים שאין דין הזמה תלויה צהן: **מנה שחור**. סלע ישנה: **אין מטטרפין**. הואיל וצעיקר גוף העדות מתכחשי: **וארנקי שחור**. ללא צעיקר גוף העדות מתכחשי דכותיה צדיני נפשות לא צתמיה: **צארינן**. יושרמ"א: **צלע"ז**: **אין זה נכון**. אין עדות זו מכוונת. ולשנא דקרא נקט והנה אמנת נכון הדבר (דברים יג) דמהאי קרא נפקא לן צדיקות (לקמן מ):

זה בורר פרק שלישי סנהדרין

ודכולי עלמא. תנא קמא ור' נתן: **כרבנן דפליגי אדר'** **יהושע צן קרחה**. כצירא לכו דלמרי צעינן שיראוו שנים כחדא וילפינן טעמא מוהוא וויקרא הן עד לתיחוי כחד. וגבי הגדה תנאי דסיפא בלקושיה הגדה לראיה כדכמיצ (ויקרא ה) או ראה חס לא יגיד **כחד קרא: משקיד**. מנפפה וממזר ושוקד לסומכו: **דין ידע**. זה יודע ורבי יוסי בר' חנינא היה: **שמודה ר' יהושע לר' נתן**. דכי היכי דלא צעי ר' יהושע ראייה כי הדדי הגדה נמי כי הדדי לא צעי: **צין צקרקעו**. זה אומר בפני הודה לו שקרקע זה שלו וזה אומר אף בפני הודה לו: **צין צמטלטלין**. זה אומר בפני הלווה מנה וזה אומר בפני הלווה מנה ואטע"פ דלמנה דקמסהדי האי לא מסהדי האי מ"מ תרווייהו מסהדי שחייב לו מנה: **הלכה כמותו צקרקעו**. שמוטל הקרקע צפינו ושיניהם מעדיין עליה: **אצל לא צמטלטלין**. דאין עדות שלימה לא על זה ולא על זה: **מכלל דפליגי**. עליה רצנן צקרקעות: **צעדות צבור**. תנן בצרכות (97 לו.) כל מומין הראויין לצא צדיי אדם רועים כהנים אין נאמנין לומר מאליו נפל צו מוס זה לפי שנמשדו כהנים להטיל מומין בצרכות צומן הזה כדי להסירן צשמיטה ואם הביא צבור להראות לחכם לריך שני עדים עמו שמאליו נפל צו מוס זה אם הביא עד אחד על מוס זה ועד אחד על מוס אחר צצבור זה מטטרפין. ואית דלמרי צצדות צבור להעיד שהמירו חסם ולא מילתא היא דהא חד נאמן דעד אחד נאמן צצאיסורין וספילו כהן שהוא צעלוי נאמן דתנן (שם 97 לו.) נאמן הכהן לומר הראיתי צבור זה וצעל מוס הוא דמילתא דעצירא לאיגלויי

לא מנשק: **וצעדות חוקה**. זה אומר בפני אכלה שלש שנים ראשונות של שמיטה וזה אומר בפני אכלה שלש שנים אחרונות מטטרפי דלחד קרקע מסהדי חוקה מעלייתא: **וקה**. לענין שמי שערות צצצן ושצבת. וכי פליגי צהלוואת מנה פליגי משום דלאו אחד מנה קמסהדי: **גצרא אגצרא**. רבי אבא ור' אידי אדעולא: **גצגה**. צין קישרי אצצעותיה: **הלי דצר וחלי עדות**. עד א' הוא חצי עדות שיער אחת הוא חצי דצר: **אלא אחד אומר שסיס גצגה**. דתרווייהו מסהדי דגדולה היא: **צקרקעו אצל לא צמטלטלין**. הלכה כמותו ללא צעינן דחזו תרווייהו כחד צקרקעות משום די כמסהדי צצני דינא תרווייהו ידעי דלחדא מילתא מסהדי וקרינא ציה והוא עד' ^(א)ואטע"ג דצצעתא דחזי לא ידע [חד] צצצריה אצל לא צמטלטלין די מסהדי קמן לאו אחד מנה מסהדי: **רב**. דלמר אצל לא צמטלטלין משום דלאו כחד מנה מסהדי: **לטעמיה דאמר רב הודאא אחר הודאא**. זה אומר בפני הודה לו על מנה כחד

קרחה וק"ל בהא כנהרדעאי. פי' כגון דמסהדי חד דיוויי פלוני מפלוני כחד בניסן מנה ואחד מסהדי דבתרי בניסן חזא דפלוני יויף מפלוני מנה אטע"ג דאיכא למימר אמנה דמסהדי האי דבחד בניסן לאו בהווא מנה מסהדי והיא דבתרי בניסן דאי אמרת והיא מנה הוא מיהו אהרריה לזה למלוה והדר יזיפה ליה קמי האי כיון דאהרריה כבר בטלה עדות ראשונה מיהו כל האי לא חייש ד' יהושע בן קרחה. אלא אמר לך כיון דתרווייהו מסהדי דהאי נושה מנה בהאי עדות מעליא היא: אמר רב יהודה עדות המבכחשת זו את זו בבדיקות כשרין הן בדיני ממונות. ואטע"פ שמבחישינן זה לזה עדות. פי' זולתי שבע חקירות השניות במשנתנו נקראות בבדיקות. ובא רבא לפרש דברי רב יהודה ואמר מסתברא מילתיה במכחשתן זה לזה עדותן עדות בזמן שא' אומר בארנקי שחורה הלווה מנה וא' אומר לא כי אלא בארנקי לבנה הלווהו אבל במנה שנתן שוין אבל אם נתלקו במנה עצמו זה אומר מנה לכן וזה אומר מנה שחור כלומר ישן אין מצטרפין. ומקשינן עליה דרבא הכחשה בכלים כי האי גזונא בדיני ממונות מצטרפין מכלל דבריי נפשות לא והאמר רב חסדא אחד אומר

מסורת הש"ם

(א) כיון דליפתמיך סמיך לל"ג (ג) נשבת קו: וסי"ג, (ג) ופי' מסכתא דמוקין משה מלווה שהיה שונה אהיה קריא. ערוך ערך זק (ד) ונעמית ד: וסי"ג, (ה) צ"ק ע: צ"צ נו:, (ו) נתיין צנהה צג: וצפירוש רש"י דהתם, (ז) נשבת קצ: מנמות מה. ק. פסחים (ח) צ"ק ע: צ"צ נו:, (ט) נתיין צנהה צג: וצפירוש רש"י דהתם, (י) נשבת קצ: מנמות מה. ק. פסחים (יא) יומא סו: ושם איתא מנות דעמך שהתם, (יב) לקמן מה. טו) נ"ל צאלקין פי' כעין חומל ויש אומרים כמין גרון. ערוך ערך ארזין, (י) ויקרא ה, ערך ארזין

...

לעזי רש"י

יושרמ"א. גרון קרב.

...

מוסף רש"י

אחד בגבה. שיער ראיתי צצצרי אצצעותיה (ב"ק ע) (א): תחת אותו מקום (ג) וקאמו לשויה גדולה לענין עונשין או לענין שיהו צצצרי קדושיה קדושין (ב"ק שם) כבריסה. צלותו מקום (רשב"ם ב"ב נו.) חצי דבר. שיער אחד, וחצי עדות. עד אחד י"א לשיער ופשיטא דלאו עדות היא (ב"ק שם) דאין כאן אלא עד אחד לכל שיער ועד אחד אינו נאמן לעשותה בת עונשין לחייה, וקרא חצי דבר חצי למעוטי שהרי דבר כמי, וחצי עדות למעוטי לא אצטרך קרא דצצריא כמי לא יקום עד אחד וגו' (ב"ב שם). אין זה נכון. ועמותן צבלה הוא וחס פטורים מיד (לקמן סא.).